

Володимир ЗІНОВ'ЄВ,
журналіст,
м. Київ

Путівник у майбутнє

8-го лютого у великій вітальні столичного Будинку вчителя відбулася презентація книжки вченого-фітопатолога і громадського діяча Валерія Сніжка «Нариси з психоеетнічної екології України». На відміну від всіляких бізнес-заходів з відповідним бомондом, квітами, заангажованою пресою й обов'язковим фуршетом, тут зібралася аудиторія науковців з різноманітних галузей, але так чи інакше прихильних до українознавства. Прикро, що в столиці не заведено заздалегідь інформувати громадськість про події такого гатунку. І, на жаль, у тій вітальні майже не було молодих облич.

Презентацію проводив визнаний у Вітчизні і діаспорі фахівець з українознавства професор Петро Кононенко. В обговоренні книжки Валерія Сніжка взяли участь учені – співробітники академічних інститутів історії, географії,

психології. Свою вдячність авторові за його працю висловили вчителі середніх шкіл Києва.

Написанню «Нарисів з психоеетнічної екології України» для Валерія Сніжка передували наукові пошуки у співставленні рослина – людина, клімат і людина, ландшафт, навколишнє середовище і знову ж таки людина, проблема існування та історія людини в унікальному космогенетичному просторі – Україні. Твердження, гіпотези, припущення, численні публіцистичні пасажі автора «Нарисів» народжені не тільки бажанням донести до нас нову істину, а й тією любов'ю, яку він не на словах, а в серці своєму плекає до рідної землі і народу, що на ній живе споконвіку. 160 творів налічує список використаної автором літератури – від поезій В.-І. Антонича і Велесової книги до Альберта Швейцера і Карла Густава

Юнга. А ось присвяту свого твору Валерій Сніжко адресує світлій пам'яті Павлу Чубинському — першому українському етнографу й автору геніальних 40 рядків Гімну «Ще не вмерла Україна». У якій ще науковій чи публіцистичній праці ви б знайшли цей свідомо нагаданий вірш?

Книжка Валерія Сніжка складається з п'яти глав: «Метрична довідка України», «Пам'ять про ландшафт», «Природна обумовленість людини», «Національна природна свідомість українців», «Духово-містичне світовідчуття». З цього переліку видно, що автор книжки постає як географ, етнолог, лінгвіст, фольклорист, антрополог, соціолог, етнопсихолог, геополітик. Маючи за мету дослідити генезу й образ України та український світ від автохтонних предків нації до її існування у загальнолюдськості, автор синтезує складний комплекс здобутків природознавчих, гуманітарних, лінгвістичних і правознавчих наук.

В.Сніжко наводить такий вислів французького філософа Віктора Кузена: «Дайте мені мапу краю, її обриси, її води, її вітри і всю її фізичну географію, дайте мені її природні скарби, її флору, її геологію і т.п., і я берусь сказати вам апріорі, якою буде людина в цій країні і яка роль її в історії». Це думка з XIX сторіччя. Сам Валерій Сніжко «копає» глибше: «У цій роботі я намагаюсь довести, що духовність українського етносу спирається не лише на дохристиянську культуру та традиції, вона адаптована духово, психогенетично в прадавньо-українську». І далі: «...Трипільська культура була унікальним психоаккумулятором у помірній кліматичній зоні, вона хвилями поширювала своїх носіїв у різні регіони, принагідно наповнюючи свідомістю численних мігрантів... Підсвідомість зберегла українцям їхній зв'язок з Праматір'ю-Трипільям. Він існує в етнічній міфообрядовій культурі, все більше замулюючись новими нашаруваннями подальших історичних епох».

Читача «Нарисів» чекає безліч матеріалу щодо українського етносу, його особливостей, історії, притаманних засобів існування, світосприймання, культурних традицій, вірувань, міфів, обрядів тощо. Богорозуміння, святоколю року, рукотворні культурні символи — такі назви розділів останньої глави книжки. А ґрунтовні її висновки важко викласти краще автора: «Духово першоджерела — в етнічному підсвідомому, яке здатне стимулювати відродження національної свідомості». «Кризовий стан в Україні визначається кількісною нестачею та якісною деформацією національної інтелігенції і браком справжніх українських лідерів нової генерації».

Головна проблема українського державотворення, здається, відома. Пішов другий рік третього тисячоліття, десь у минулому лишилося десятиріччя існування нашої незалежної держави, а на головне, найсуттєвіше питання нашого буття відповіді й досі не знайдено. Питання це аж бринить в українстві, люди проймаються ним у палких дискусіях, що в салоні тролейбуса, що в сесійних залах, що на шпальтах газет і часописів. Болюче це для всіх питання старослов'янською звучить грізно й урочисто водночас: «Камо грядеши?!» За сучасного мовлення — простіше: «Куди йдемо?!» або «Куди йти?!» Не стало керуючої сили, яка заганила людину в стадо, то воно й розпорошилося кожен по своїх стежках. Пригадаймо, як у фільмі «Чапаєв» селюки запитували у комдива: «Белые пришли — грабят, красные пришли... тоже грабят? Начали. Куда бедному крестьянину податься?» Віковічне таке питання.

Вульгарний історичний матеріалізм, хай навіть діалектичний, знаходив найпростіше рішення проблеми. А саме заклик «Дайош світову революцію!» Треба розтрити старий світ від античності до хмарочосів і розбудувати на рівному місці блакитні міста з скла і сталі. Виявилось, це дійсно примара, химерний сон курсистки Віри Павлівни.

На зміну «колективам» прийшли угруповання. На ґрунті спільної діяльності, фаху, інтересів, релігійних, національних або наукових чи творчих уподобань. Групується політики, бізнесмени, митці, силовики і злочинці. Але безліч різноманітних угруповань без спільної ідеї, загальної мети, шляху її досягнення в сумі, зрозуміло, не можуть створити суспільство. Навіть усі загалом патріоти України, усі носії її традицій, культури, ідейних надбань, усі знавці її історії й мови ще не можуть без тіні сумніву проголосити: так, ми — українське суспільство.

Книжка Валерія Сніжка «Нариси з психоетнічної екології України», на мій погляд, лягає наріжним каменем у засади українознавства, на якому неодмінно має будуватися нове українське суспільство і сама Держава. Навіть наукова дискусія навколо цього твору буде поштовхом для громадської думки у напрямку ідеології політичної нації та державності.

Учасники обговорення «Нарисів» на презентації підтримали намір звернутися до Міністерства для надання цій праці статусу рекомендованого підручника для середніх шкіл і вищих навчальних закладів. В усякому разі вишкідчів гуманітарних дисциплін скоро буде соромно не прочитати цю книжку. І без жодного сумніву наступні доробки в галузі україно-

знавства будуть обмежені без знайомства з «Нарисами» Валерія Сніжка. Тому я й наважився назвати свої враження від такого знайомства «Путівником у майбуття».

Впевнений, що наклад у тисячу примірників,

надрукований у видавництві «Веселка» наприкінці минулого року, обов'язково буде примножений зацікавленими колами. А поки що книжку можна придбати у автора. Телефонуйте за номером у Києві 566-24-17.